

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 1.III 1966.

Vijeće: dr Melkior Erak, Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua

Prijevoz željeznicom - Prijevoz živih životinja - Odgovornost željeznice za stanje vagona - Pošiljalac je dužan, prilikom preuzimanja vagona radi utovara, prosudjivati podesnost vagona za prijevoz tereta s obzirom na njegov vanjski izgled - Unatoč okolnosti da vagon nije bio temeljito očišćen, pošiljalac ima pravo smatrati da je vagon podesan za prijevoz, ukoliko nečistoća vagona sama po sebi ne šteti robi, a sve pod pretpostavkom da posebne okolnosti ne upućuju na štetnost nečistoće - Pošiljalac, pod uvjetom da se ne radi na prvi pogled o uočljivom sadržaju nečistoće, nije dužan taj sadržaj podvrći ispitivanju, pa iako se radi o prijevozu živih životinja - Sadržaj nečistoće, kao i njenu štetnost za teret, mora poznavati željeznica - Ako teret bude oštećen nečistoćom vagona, a štetnost nečistoće nije pošiljaocu na prvi pogled uočljiva, željeznica je dužna nadoknaditi štetu

Tužitelj je osiguravajući zavod, koji je primaocu nadoknadio štetu prouzrokovanu uginućem stoke tokom prijevoza željeznicom, a tuženik je željeznica. Među strankama je nesporno da su pošiljaocu na utovarnoj stanici bili stavljeni na raspolaganje za utovar i prijevoz bikova vagoni u kojima je prethodno bilo prevoženo umjetno gnojivo, da je pošiljalac u te vagone utovario bikove, da je u toku prijevoza došlo do oboljenja i uginuća bikova, jer su bikovi lizali stijene vagona na kojima su bili neočišćeni ostaci umjetnoga gnojiva, te da je uginuće bikova nastupilo trovanjem umjetnim gnojivom.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev, smatrajući da je pošiljalac grubom nepažnjom tovario bikove u vagone koji su bili štetni za teret.

Na temelju žalbe drugostepeni sud je preinačio presudu prvostepenog suda i presudio da je tuženik dužan tužitelju nadoknaditi štetu.

Razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Iz nesporno utvrđenih činjenica slijedi da je uzrok uginuća bikova, a time i nastanak štete u visini koja među strankama nije sporna, trovanje bikova ostacima umjetnoga gnojiva koji su se uhvatili na stijene vagona, a koji nisu bili prethodno očišćeni, pa su ih bikovi lizali. Prema tome slijedi da je do uginuća bikova došlo zbog toga što vagoni nisu bili predani pošiljaocu na utovar prethodno pravilno očišćeni i podesni za prijevoz živih životinja.

Kod prijevoza živih životinja, prema posebnim propisima o tovarenju /čl.25. Priloga XII RT-1/, pošiljalac je dužan, ako sam tovari robu, da se pridržava odredba Zakona o prijevozu željeznicom, te je dužan da prije utovara utvrdi da li su dostavljena kola sposobna za prijevoz određene robe obzirom na njene osobine. Ako kola ne odgovaraju, pošiljalac ima pravo zahtijevati druga kola.

Ispitujući pošiljačevo ponašanje u predmetnom slučaju valja istaći da je pošiljalac prilikom stavljanja vagona na raspolaganje za utovar, obzirom na vanjski izgled vagona, bio u nemogućnosti da ocijeni da li su vagoni, koje mu je željeznica stavila na raspolaganje nepodesni za utovar i prijevoz bikova. Okolnost da odnosni vagoni nisu bili temeljito očišćeni, nije mogla samim tim upućivati pošiljaoca na zaključak da vagoni, koji inače prema vanjskim osobinama odgovaraju za prijevoz živih životinja, ne odgovaraju za prijevoz i utovar odnosnih bikova, samo za to što nisu dovoljno pometeni od prethodne robe, te da takve vagone treba staviti na raspolaganje željeznici.

Okolnost da je na stranicama vagona, kako to slijedi iz nalaza vještaka, ostala naslaga umjetnoga gnojiva, po nalazu ovoga suda nije mogla upućivati pošiljaoca da tako nedovoljno očišćeni vagoni na prvi pogled nisu podesni za prijevoz bikova. Nedovoljno očišćen vagon, obzirom na vrstu robe koja se prethodno prevozila, može u predmetnom slučaju upućivati da se radi eventualno o skrivenoj mani, pa se utovar robe, odnosno stoke, u takav vagon ne može pripisati propustu pošiljačeve dužne pažnje. Obzirom na to tužena željeznica ne može se s osnovom pozivati na okolnost koja bi joj davala mogućnost da isključi svoju odgovornost u smislu čl.96, tač.3 Zakona o prijevozu robe željeznicom.

U predmetnom slučaju, po nalazu ovoga suda radi se o propustu željeznice, odnosno njenih službenika, prilikom davanja vagona pošiljaocu na upotrebu i za utovar spornih bikova. Prema Općim pravilima o tovarenju na željeznici, željeznički skladištar, prije tovarjenja, kad predaje vagon pošiljaocu na utovar, dužan je u pošiljačevoj prisutnosti ustanoviti da li je vagon čist, i da li nema u vagonu drugih nedostataka koji bi mogli prouzročiti oštećenje ili pretovar pošiljke. Skladištaru željeznice u predmetnom slučaju moralo je biti poznato koja se i kakva roba prevozila u odnosnom vagonu prije nego je isti stavljen na raspolaganje pošiljaocu, te da li je odnosni vagon valjano i temeljito prethodno očišćen, tako da ne dodje do eventualnog oštećenja robe koja se imala utovariti u odnosni vagon.

Kako iz nesporno utvrđenih činjenica slijedi da kola nisu bila pravilno i temeljito očišćena prije nego su predata pošiljaocu na utovar, to je očito da je taj nedostatak posljedica propusta željeznice. Treba istaći da se kod prijevoza živih životinja željeznica može pozivati na oslobodjenje od odgovornosti samo onda kad je šteta nastala uslijed takvih opasnosti koje su neposredno vezane uz prijevoz živih životinja kao što su: normalne potrebe prilikom manevriranja, uginuće koje je uslijedilo kao posljedica oboljenja, nepravilna ishrana, napajanje, i nadzor živih životinja. Međutim, za uginuće stoke koje je nastalo od trovanja, a koje je uslijedilo zbog toga što je pošiljaocu stavljen na raspolaganje nepravilno ili nedovoljno očišćen vagon, ne može se uzeti kao okolnost koja isključuje odgovornost željeznice i to samo zbog toga što pošiljalac nije odbio vagon za koji na prvi pogled nije mogao ustanoviti da bi bio nepodesan i opasan za prijevoz živih životinja.

Kako je dakle šteta posljedica nepravilnog postupka željeznice, jer je stavila pošiljaocu na raspolaganje nedovoljno očišćen vagon koji se pokazao kao nepodesan za prijevoz žive stoke, odgovornost za tako nastalu štetu pada na željeznicu, te je ona dužna i da tako nastalu štetu naknadi.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 14.III 1966.

Vijeće: dr Melkior Erak, Zvone Rihtman, dr Emilio Pallua

Ukrcaj i iskrcaj tereta - Stojnice i prekostojnice - Slagač - Ugovor o ukrcaju i iskrcaju tereta što ga sklopi korisnik prijevoza s lučkim slagačem mora se izvršiti prema odredbama ugovora o prijevozu na temelju kojega treba izvršiti ukrcaj odnosno iskrcaj - Ugovor o prijevozu ne dolazi u obzir ako su korisnik prijevoza i slagač izričitim odredbama isključili njegovu primjenu u granicama toga isključenja - Posebnim ugovaranjem dnevne norme ukrcaja ili iskrcaja stranke nisu isključile primjenu klauzula prijevoznoga ugovora o početku toka stojnica

Tužitelj je poduzeće za izvoz i uvoz ruda i metala, a tuženik je lučki skladištar. Stranke su međusobno sklopile ugovor na temelju kojega se slagač obvezao vršiti iskrcaj željezne rude prema ugovorenoj normi s tim da njemu pripada 50% od ostvarene uštede vremena, a da on odgovara za prekostojnice, odnosno za zadržavanje broda ako do toga dodje zbog neispunjenja normi. Na temelju toga ugovora nastao je spor o obračunu vremena stojnica za jedan brod koji je iskrcao slagač kao tuženik. Tužitelj navodi da se početak stojnica mora računati prema ugovoru o prijevozu na temelju kojega je izvršen